

Siyasi tercihte meşveretin önemi nedir?

Ali Karakaş: “Siyasi tercihte meşveretin önemi nedir?”

DEMOKRASİDE REY-İ VAHİD OLMAZ

Bediüzzaman, Eski Said döneminde meşrutiyeti, Üçüncü Said döneminde demokrasiyi “**meşveret sistemi**” olarak tarif ediyor, şeriatın önemli bir vecibesi sayıyor ve sahip çıkıyor. Ve meşveret sistemini anayasal parlamenter sistemin ruhu ve özü kabul ediyor. Beyanat ve Tenvirler’de Kur’ân’ın insanlığa hürriyeti getirdiğini ve devlet yönetiminde meşvereti ve şurayı emrettiğini adeta haykırıyor!

Bediüzzaman’a göre, meşveretin zıttı rey-i vahittir.

Rey-i vahit bazen tek adamın, bazen tek zümrenin millet üzerinde tahakküm kurmasıdır. Bu durum demokrasiye aykırı olduğu gibi, şeriatın ruhuna da aykırıdır. Çünkü tek adam her zaman isabet edemez, ama tahakküm eder. Millet ise çoğu zaman isabet eder, ama tahakküm etmez.

Meşveret ortak aklı yansıttığından, meşveret edenin yanılması ve isabetsiz olması neredeyse imkânsızdır. Kur’ân bu nedenle rey-i vahidi değil, meşvereti emrediyor.¹

Öte yandan bir kişinin kendi görüş ve kanaatlerini hâkim kılma teşebbüsü istibdadın tâ kendisidir. İstibdat ise bir semm-i katildir. Yani öldürücü bir zehirdir.² Bir demokrasi katili olan istibdat, şeriatça da caiz değildir.³

Meşveretin hâkim olduğu bir yönetim sisteminde kuvvet değil, hak üstündür!

Meşveret sisteminden ibaret olan demokrasi cehaletle değil; ilimle, marifetle, hürriyetle, bilgiyle ve hikmetle yaşar. Bu sistemin dili kin, nefret, husumet, adavet ve düşmanlık değil; hür irade, akıl, sevgi, merhamet ve muhabbetir. Bu sistemde şahsın aklı değil; şûrânın hür biçimde ortak aklı ile yapılmış kanun esas alınır. Bu sistem bir adamın millete hâkim olması değil, milletin kendi yönetimine hâkim olmasıdır.⁴

Biz ülke olarak eğer meşvereti esas alan bir yönetim anlayışını siyasette hâkim

kılabilirsek, bu, âlem-i İslam için de örnek bir reçete olacaktır.⁵

SİYASETTE TEMEL PROBLEMİMİZ

Bediüzzaman'a göre, bizim Müslüman olarak siyasette temel problemimiz, ilk dört halifeden sonra aklımızı başımızdan çıkarıp adeta işlevsiz kılarak, farklı kılıklarda tezahür eden rey-i vahide boyun eğme, bir akli kutsallaştırma ve çok akli bir akla mahkûm etme hastalığıdır.

Çok akıl, bir akli nasıl kutsallaştırıyor ve bir akla nasıl mahkûm oluyor; doğrusu anlamak mümkün değildir! Adı ister saltanat olsun, ister padişahlık, ister halifelik, ister cumhuriyet, isterse cemaat olsun -kurumu ve adı ne olursa olsun-; rey-i vahide mahkûm edildiği anda derman olmaktan çıkıyor, kendisi dert oluyor!

Fıkıh usulünde önemli bir kural vardır: İcma-i ümmet, yani ümmetin bir meseledeki birliği önemli bir şer'î delildir. Rey-i vahid ise delil değildir. Dört mezhebe göre bu böyledir.

Tarikatta şeyhin rey-i vahidine itibar etmek bir usuldür. Eyvallah!

“Benim de Şimdi Bir Reyim Var”

Ama cemaat rey-i vahide mahkûm olmamalı; bütün tercihlerini meşveretle yapmalı, bütün iradesini meşveretle ortaya koymalıdır. Çünkü meşverette ortak akıl esastır. Ortak akılda hikmet vardır, rahmet vardır, bereket vardır.

Bediüzzaman'ın şeriat namına söylediği husus budur! İşte Risale-i Nur, Nur Talebelerinin hizmet biçimlerini olsun, sosyal ve siyasî tercihlerini olsun rey-i vahidin, yani bir şeyhin, bir hocanın veya bir ağabeyin yetkisine vermemiştir. Risale-i Nur'un şahs-ı manevîsinden çıkan meşveret heyetinin sorumluluğuna yüklemiştir.

Öyleyse, meşveretle hareket eden, sonuç ne olursa olsun, hakkın hatırını âli tuttuğundan isabet etmiş olur.

Emirdağ Lahikasında geçen, “Siz, meşveretle ne lâzımsa yaparsınız.”⁶ ve, “Bundan sonra her meselemizde emir, Risale-i Nur'un şahs-ı manevîsini temsil eden has şakirtlerin ve sizlerindir. Benim de şimdi bir reyim var.”⁷ gibi fetvaları başka türlü anlamak mümkün mü?

Dipnotlar:

1- Âl-i İmran Suresi: 159; Şûra Suresi: 38.

2- Beyanat ve Tenvirler, s. 36.

- 3- Beyanat ve Tenvirler, s. 48.
- 4- Beyanat ve Tenvirler, s. 39.
- 5- Beyanat ve Tenvirler, s. 42.
- 6- Bediüzzaman, Emirdağ Lahikası, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul, 2006, s. 249.
- 7- Bediüzzaman, Emirdağ Lahikası, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul, 2006, s. 383.